

POGAJAJ BÓH

ČASOPIS EVANĀELSKICH SERBOW

1. čislo

Budyšin, januar 1978

Lětnik 28

Hrono za januar 1978

Jězus Chrystus praji:

Štož prawdu čini, tón přińdže na swětlo

Jana 3,21

Swětlo slónca je za čłowske žiwjenje trjeba. Bjez swětła sebi njemóžemy žiwjenje předstajić, złoži so tola cyle žiwjenje na swětłósć slónca. A nječujemy tež my hojacu móc slónca? Njeńdže so někotre muškuli lěpje, hdyž rano stanywši z loža, slónco widzi? A nječaka druhu na čople swětlo nalětnjeho slónca, so wustrowjenja nadžijo? Swětłósć je za naše žiwjenje trjeba.

W Starym zakonju so Bóh druhdy swětlo mjenuje. Tak čitamy w 27. psalmje: „Knjez je moje swětlo“ a profet pisa (Jes. 60): „Knjez budže twoje wěčne swětlo.“ Pola profety Michi stej samo: „Jelizo w čemnosći sedžu, je Knjez tola moja swětłósć.“ To na to pokaza, zo za swoje wěčne žiwjenje Boha runje tak nuznje trjebamy kaž slónco za zemske. Runje kaž bjez swětla slónca zemskeho žiwjenja njeje, tak tež bjez Boha žaneho wěčneho žiwjenja a žaneje nadžije.

Do božeho swětla přińdže, štož prawdu čini. Tak nam naše hrono praji. To pak rěka, zo prawda njemóže jenož něšto być, štož hodži so spóznać a zrozumić. Prawda tež njeje jenož něšto, štož wěmy wot Boha a jeho wašnja abo jeho wole. Prawda ma so po našim hronje činić. Štož smy wot Boha spóznali a zrozumili, to ma so w našim zadžerženju jewić. Jeli smy spóznali, zo za wěčne žiwjenje Boha trjebamy kaž slónco za zemske, potom rěka prawdu činić, z čemnosće wuńć a do božeho swětla přińć. My to husto mjenujemy „pokutu činić“. Prawdu činić potajkim rěka, swoje žiwjenje po božej woli rjadować. Zwotkel pak wěmy, što je boža wola?

Jězus je božu wolu a z tym božu prawdu připowědał. Jězus přińdže tola njeposrědnje wot Boha a z tym božu wolu najlěpje znaje. Tak móžemy prajić: Dokelž je Jězus Chrystus jenički, kiž wot Boha k nam přińdže, je wón za nas jenički, kiž božu wolu a prawdosć připowěda. Tohodla móže Jězus tež prajić: „Ja sym puć a wěrnosć a žiwjenje. Nichtón nje přińdže k Wótcej chiba přez mje.“

Jězus pak njeje božu prawdu jenož připowědał, ale wón je ju tež činił. Chcu jenož na to pokazać, zo njeje wón božu lubosć k čłowjekam jenož připowědał, ale zo je tutu lubosć božu we swojim žiwjenju a we swojim čerpenju a wumrěću zwoprawdžil. Jě-

K nowemu lětu

Pominajo zynča džensa zwony spěw wo zemskej zachodnosći, a tola je nam, jako bychy wyskate tysacore přeća – zohnowale dalšu kročel.

Nowe lěto so nam přibližuje, tajnje – jako sčín w čemnej nocy, wozmjě nas do swojej' mocy jako džěci njewěstosće.

Hač nam zbožo přinjese, hač horjo, rad to bychmy wuslědžili – tola ruka božej' wšehomocy jasnosć wo tym nihdy njewudžěli.

Čicho mamy podać so do božej' mocy jako džěci njewěstosće, hdyž poslednje nam zwuki zynča zwony přečo iněr a božu hnadu nam.

Pawol Krječmar

Bóh praji: Pytajće mje, tak budžece žiwi

Z tutym słowom profety Amosa (5,4) budžemy přez lěto 1978 zhromadnje pućować.

Njedželu a swjaty dny chcemy swěru posluchać na předowanje božeho słowa a tež w čišinje swojeje komorki so z nim zaběrać. Abo nimamy žaneje čicheje komorki wjace?

Tež wšědnje přocuemy so, zo bychmy pobožnje – p o B o z e – žiwi byli. Zetkawać chcemy so tež w nowym lěće:

póndželu po Reminiscere (20. 2.) kublanski džen w Budyšinje,

2. njedželu po Swjatej trojicy (4. 6.) Serbski cyrkwinski džen we Wojerecach,

7. njedželu po Swjatej trojicy (9. 7.) serbski bus,

w adwentskim času snano zaso kemše a bjesada w Rakecach.

Z lubymi, wutrobnymi přecemi strowi Was wšitkich na proze noweho lěta

Gerat Lazar-Bukečanski,
předsyda Serbskeho
cyrkwinskeho dnja

zusowa lubosć k nam přińdže z božej lubosće k čłowjekam.

Što prawdu činić rěka, widžimy pola Chrystusa. Wón je božu prawdu připowědał a činił. Za nas to potom tež rěka: Do Jězusa Chrystusa wěrić a swoje žiwjenje jemu přepodać; žiwjenje tak wjesć, zo by Chrystus we nim knježil. Naša wěra do Chrystusa so stanje ze skutkom. „Prawdu činić“ rěka, to štož smy wot Chrystusa zhonili a spóznali, ma so w našim ži-

wjenju wuskutkować – a to nic jenož přez słowa, ale tež přez skutk.

„Štož prawdu čini, tón přińdže na swětlo“, tón přińdže k Bohu a dostanje wot njeho zbožnosć, haj wón je sam swěća za druhich. „Tak so tež waše swětlo swěći před ludžimi, zo bychy waše dobre skutki widželi a wašeho Wótca w njebjesach česćili.“ (Matej 5,16)

Albert

Poslednje zeńdženje 20. synody Sakskeje krajneje cyrkwie 15. do 19. oktobra 1977

Šěsć lět je tuta 20. synoda pilnje džětała. Jako Serb do njeje sluješe po Hilžbjeće Hornčerjowej rodž. Zejlerjec z Hornjeje Boršće (Hodžijska wosada) Kurt Hladki (Lattke) z Přiwićic (Budyšinska wosada). Započatk noweho lěta (29. 1. 1978) budžeja nowi synodalojo wuzwoleni.

Poslednje schadžowanje bě kopate napjelnjene z džětom: rozprawy krajnocyrkwinskeho zarjada, cyrkwinskeho wjednistwa, krajneho biskopa, rozprawa Lipsčanskeho misionistwa a synodalneho prezidija, rozprawa wo Moskowskej swětowej konferency wšelakich cyrkwjow a nabožinow a skónčnje rozprawa wo zhromadžinje Swětowego zwjazka lutherskich cyrkwjow w Daresalamje (Afrika).

Cyrkwinski zarjad měješe najwobšěrnišu rozprawu. My tu njemóžemy wšě radostne a starosćiwe ličby wo džěle našich domow diakonisow w Drježdžanach, w Lipsku, w Borsdorfje a w Aue wočišćeć.

26. do 28. meje 1978 budže cyrkwinski kongres w Lipsku, za kotryž so wočakuje na 3 000 wobdžělnikow. Tema: Naše žiwjenje ma swój zaměr.

Na duchownske zastojnstwo přihoťuje so 230 sakskich studentow, mjez nimi 64 studentkow. To je wo něšto mjenje hač loni. 26 kandidatow duchownstwa dosta ordinaciju.

Jedyn z 45 studentow, kotřiž w lěcu 1977 swoje přenje teologiske pruwowanje zložichu, je přišoł za wikara do Njeswačidła. Handrij Blumenstein pochadža z Rakec, je šuler Serbskeje rozšěrjeneje wyšje šule był a wuknje nětko dale swěru serbščinu pola Serbskeho superintendenta.

Džakowni smy, zo su cyrkwinski dawki a wunoški kolektow a zběrkow wo něšto mało so powyšile. Tajke přinoški a dary su wuznaće ke Chrystusowej cyrkwi.

Biskop dr. Hempel praješe duchownstwu (Skónčjenje na stronje 2)

15/143/80

Kelko plaći nas brónjenje?

Regionalna konferenca „Juh“ Křescanskeje měroweje konferency w ZRN zaběraše so znowa z problemom wotbrónjenja. Jeje wobdźělnicy skedźbnichu wosebje na tute fakty: Njedźiwajo na wobšěrne wotbrónjen-ske jednanja přiběra na swěće syste-matiske wuwijanje a produkcija konwencionalnych, atomowych, bak-teriologiskich a chemiskich brónjow. Podžěl wojskeho materiala na cył-kownej swětowej produkcyji wučinja někak 7 do 8 procentow. Bjezposrěd-nje před dwěmaj swětowymaj wój-nomaj bě tutón podžěl wo počóju niši. Wjace hač 6 procentow swětowe-ho socialneho produkta požěra brón-jenje. Runa so to cyłkownym do-chodam krajow, w kotrychž je žiwa chudša počójca čłowjestwa. Jedyn moderny bombowc plaći 88 milionow dollarow; Swětowa strowotniska or-ganizacija pak ma za dospołne wot-

stronjenje jětrow na swěće jenož 83 milionow dollarow k dispoziciji. W léce 1975 wuda so 300 miliardow dol-larow za brónjenje, to rěka poč miliona dollarow za minutu. Někak 40 procentow wšitkich wudawkow za slědženje a wuwijanje na swěće a počójca wšěch wědomostnikow a technikarjow swěta słuži wojskim zaměram. Někak 10 do 15 procentow wšitkich wojskich wudawkow pó-žěra wuwijanje nowych brónjow. Mjez dwěmaj swětowymaj wójnomaj bě to jenož 1 procent. Na kóždeho wo-bydlerja našeje zemjekule je k dispo-ziciji rozbuchnjenska móc w hódnoće 15 tun najskutkownišeje rozbuchliny. Na teritoriju NATO a statow War-šawskeho zrěčenja je to 60 tun roz-buchliny na jednoho wobydlerja. Hdyž bychu rozbuchnyli naraz wšitke taktiske atomowe brónje w USA a ZSSR, by so wuswobodžila energija

wo 50 000 króć wjetša hač při roz-buchnjenju atomoweje bomby nad Hirošimu. Někak 750 milionow ludźi na swěće je žiwych w tak mjenowa-nej absolutnej chudobje. Jich pře-rězne lětne dochody na wosobu su niše hač sto dollarow. W lětach 1971 hač do 1975 so naloži 5,9 % swěto-wych wudawkow za brónjenje, za rozwiće zawostatych krajow pak je-nož 0,26 %. Kaž bludni produkujemy třělňu proch, na kotrymž potom wšitcy sedźimy, a kotryž móže bórže abo njebórže rozbuchnyć. Wotkel po-chadža tuta wrótnosć a samomordar-ska nječłowjeskosć? Je z njedowěry mjazy ludami a statami. Tu rozumi-my, kajki hoberski wuznam maja na-mjety ZSSR za wotbrónjenje a wot-pytanje na swěće. Ze zwoprawdžen-putom wotbrónjenja bychmy měli ho-berske srědky za hospodarski rozrost wšěch ludow swěta, za wotstronjenje hlódu a za měrliwy natwar.

Evangelický posol spod Tatier 16/77

Tuž dži a připowědaj ewangelij (5. pokročowanje)

Sotra Frieda Wjelic

12. Na nowym polu božeje winicy

Hdyž běch nětko štyri léta we wšělkich džělach stała a tež swoje tři rěčne pruwowanja zložila, buch do noweho džěta wołana.

Wosrjedz našeho němskeho mision-skeho pola ležeše lubozna runina. Wysoko hory wobdachu město Yüki z jeho 8 000–10 000 wobydlerjemi. Na svojich pućowanjach běch hižom husto přez tole město přišla njewě-džo wšak, zo budže tu raz na 18 lět moja domizna a bohate polo mojeho džěta. Tuž běch njemalo spodźiwana, hdyž mje superintendent tamneje prowincy powita ze słowami: „Bóh je za was durje šěroko wotewrěł, a tak ruče kaž móžno dyrbiće přez nje přeńć.“ To běchu durje do spomnje-neho města Yüki.

Moja prjedownica, kotraž bě krótko tam džělała a bě so choroby dla do domizny wróćila, bě přeni zakład za wosadu položila. Mój započatk wšak běše dosć spodźiwny. Na moje praše-nje za křescanami w měsće Yüki so mi praješe, zo tam hišće žanych nje-je, ale w 360 wsach wokoło města drje někotři budžeja. Mała mionska stacija tam je, a předewšěm tam na-deńdu mi znateho a lubeho ewange-lista knjeza Li a jeho žonu. Wobaj budžetaj mi swěru pomhać. Tež jedna slepa pomocnica mje přewodžowaše. Hišće džensa so wjeselu a sym tu-tym swěrnym čłowjekam z cylej wu-trobu džakowna, kotrychž je Bóh mi hižom při spočatku jako pomocnikow dał.

Do wjacorych korbow rozdžělchu moje zmachi. Tajki bambusowy korb smědžeše na 40 puntow wažić. Njehc bě tež moja nadoba dosć skrom-nuška, tak bě tola 6 korbow počne, kotraž dyrbjachu tři mužoj z pro-wincialneho města Kunminga do Yüki njesć. Ja wšak dyrbjach sebi na nowym městnje mału domjacnosć založić.

Pječo běchmy po puću. Nimo mo-jeje slepeje pomocnicy běše ze mnu hišće sotra Babette Fleischmann, ko-

traž dyrbješe mi na krótki čas při za-žiwjenju pomocna być. A tež dvě sy-roče pućowašej z nami z doma za njewólnikow, zo byštej pola mje mě-lej nowu domiznu a mi pomhašej. A skónčnje běchu mi swěrní a starosciwi přećeljo z Kunminga nam sobu dali swojeho psa Loni. Loni běše hišće jara młody a je so na tutym pućowa-nju jara wjele wubojal, ale pozdžišo je nas přez wjele lět starosciwje ški-tal. W čěžkim položenu je samo raz choremu, kiž sebi sam wjace pomhać njemóžeše, žiwjenje wuchował. To bě nam jasne. Tutón swěrný pos je nam słužil, doniž raz rano mortwy před durjemi njeležěše.

Tři dny běchmy po puću. Jedyn cyły dzeń trjebachmy, zo bychmy z čolmom přez jězor Kunyang přejěli. Na wječor 2. julija 1932 běchmy w Yüki. Kaž powšitkownje tak je tež tole město z murju wobdate. Město ma štyri wrota, kotraž so rano a wječor we wěstym času wotewrjeja a za-činjeja. Hižo při wrotach kopješe so syła žonow, kotraž wobdźiwachu mału přichadžacu karawanu. Mužam bě to mjenje zajimawe, wukrajanku widžeć. Žony pak čim wótrišo woła-chu: „Jang-knei-tsi-liao!“ — Wukraj-ni čerca su přišli! Bohužel běch tole powitanje zrozumiła. Najradšo bych so zawróćila, ale nošerjo džěchu dale a zastachu před małym hlinjanym domčekom. Tři wulke činske pismiki běchu na durjach pričinjene: „fu-in-tang“ — hala za ewangelij. Nětk tu běch! Wjele rjeńšo hač napismo na durjach powitachu mje tři čłowje-kojo w durjach. Knjez Li, muž ně-hdže počta lět stary, so mi jako přeni bližeše. Na zwučene wašnje so pochi-liwši zawda mi jara wutrobnje ruku. Tole přenje zetkanje hižom mje nut-rnje pokoješe. Knjez Li drje wjele njerěčeše, ale činješe. To běše jeho wosebitosć. Hinak jeho mandželska. Wona mje z wulkej zrěčniwosću k jědźi přeproso. Při nanje steješe štyri-lětny syn. Jeho mi předstajachu jako Teh-en — „spožčena hnada“. Wón dyrbješe mje ze špruchom powitać, ale

ze spodźiwanjom hladajo na nowe wobliča bě swoje hrónčko zabył, ale potom so tola hišće dopomni a mi praješe wótcenaš.

Swjedženska jědž ze šěsć wšelakich zeleninow a mjsa a k tomu krasny horcy rajs slodžeše wulkotnje. Zady hale za ewangelij na dworje steješe hlinjana budka. Ta měješe naše by-dlenčko być. Jara skromna a tola při-jomna. Z časom spytachmy sej ju wu-dospołnić. Na přenjeje njedželi před-staji mje ewangelist Li na kemšach. Nimo hižom naspomnjenych křescá-now běchu tež někotři mužoj ze su-sodneje wsy přišli. Wot spočatka mi napadny, zo žane žony do našeho domu njepřidžechu.

Přeni čas w Yüki za mnje njebě lochki. Wšědny dzeń misionara móže dosć strožby być. Druhdy bě mi jara česno, hdyž widžach wonka žony a džěci, kotrymž moja cyła lubosć stu-šeše, kotraž pak tola přede mnu čě-kachu, hdyž so jim bližach. Tak móže mionsarske žiwjenje prawje čémne hodžiny mjeć. Hodžiny, w kotrychž chce dwělujo z profetom Jezajasom prajić: *J a s o p o d a r m o p r o ć u j u a p r i l o ž u j u s w o j u m o ć p o d a r m o a n j e w u ž i t n j e , h d ž e j w š a k j e m o j a w ě c K n j e z a a m o j a s l u ž b a m o j e h o B o h a .* W tajkej nuzy pisach na swoju wosadu doma a wosebje na swoju po-božnu mać prošo, zo bychu mje ze svojimi modlitwami podpěrali. A kak husto sym nazhoniła, zo je dobro-prošenje sylna móc!

Z knjezom Li a jeho swójbu sym husto na wsy chodžili, zo bychmy tam ewangelij připowědali. Hač změ-je naša próca plody? Widžeć njebě nič. Tak dyrbjachmy čakać, so mod-lić a přeco znowa bože słowo wusy-wać. Rozšěrjene mionske polo a te wulke móžnoty žadachu dalšich džě-lačerjow do božeje winicy.

Pokročowanje scěhuj

(Skónčjenje ze strony 1)

ne słowo wo žiwjenju křescana w našim staće. Z wulkej džakownosću jo synoda přijima. Derje by było, hdyž bychu wosady tole biskopske rozpominanje sej swěru — po móžno-sći w skupinach — přemyslowali a sej jo připóznavajo tež priswojili.

Surowość wo twój dom je mje zežrała

Prokop Urban

Hdyž bě Jan Pjech 1741 wumrěł, bě rjany dzeń w juniju poľny różoweje wónje a slónčneho blyšća. Nichtó njebě jeho smjerć wočakował. Wón běše tola hišće tak młody — hakle třiatrićeći a poł lěta! A ženje jemu ničó njebě. Jenož wón sam jeno začuwaše, zo smjerć jemu njeje daloko. Wón sam jeno wědžeše, z kajkim napinanjom džěłaše. Jeho stawy běchu spróčne. Hłowa jeho žalostnje boleše, zo móhl skoro wědomje zhubić. Kaž ze zymicu bě jemu raz šija wuschła, zo njemóžeše ani słowa wurjeknyć. To wšak jenož wón sam wědžeše. Nikomu njebě skorził.

Džesać lět bě za diakonusa při Michałskej wosadze. Hdyž bě do zastojnstwa přišoł, bě tamny farar Ast 76 lět stary. Chorowaty běše tež. Tak dyrbbješe třiadwacećilětny Jan Pjech wulki džěl tež jeho zastojnskich winowatoscow na swoje młode ramjenja wzac. Wjеле ludźi k njemu chodžeše ze swojimi boloscemi. To wšak běše na spočatku druheje štwórciny wosomnateho lětotka. Tehdom měješe duchowny wjеле džěła, wosebje we Łužicy. Wosadni chodžachu k njemu a kładzechu swoje nuzy jemu na dušu, a wón zlamane wutroby troštowaše. Při wšěm pak widžeše swój přeni a hlowny nadawk w předowanju. Jeho předowanja běchu krasne, tak sylne, zo ludžo z cyleje wokoliny chychu jeho słyšeć. Přeco zaso so stawaše, zo tomu a tamnemu posłucharjej puć Bohu wotewri, zo započa wo swojim žiwjenju přemyslować a so dočista změní. Tajkich předarjow wšak je mało! Pjehowe předowanje bě tak móčne, dokelž bě sam po slowach, we hlubokej wěrje žiwy.

Wyše toho wjеле pisaše. Za krótki čas wuda sydom swojich knihow a tři přeložki a wjеле kěrlušow. Tež wo nowe wudaće Noweho testamenta so postara.

Pjech chodžeše tež wjеле po wsach wokoło Budyšina. Hdžež jeho pomoc trjebachu, tam wón běše. Tak džěše raz na wječor domoj. Pomału so směrkaše. Hižom běše blisko Budyšina při Sprjewi. Tuž so jemu zda, zo něchtó tam kopa na stronje, kotraž k Sprjewi dele nawisowaše. Wón chychše wědзец, što so tam nječini, a pušći so po horje čicho dele. Tuž tam steješe před lědom 13lětnym hólčecom. Hnydom jeho pózna. To bě jedyn z jeho paćerskich hólcow, Jurij Renč.

„Što tu činiš, Jurjo? Pytaš pokład?“

Nastroženy pušći Jurij motyku. Zabywši postrowa woprašša so z třepotacym hłosom: „Kak to wěšće, knjez diakonusu?“

„Tak woprawdže za pokładom pytaš? Kak to wěš, zo je tu?“

„Wicazec četa je tu zmija widžala.“

„Ale Jurijo, ja sym wam tola prajił, zo to wěrnó njeje. W nocy swěći tlaće drjewo. — Ale docyła, čehodla pytać za pokładom?“

„Předam jón. Mać je džensa tak wjеле plakała. Naša mała Angelika chychše k jědži męc, a mać ničó njeměješe. Mój z Arnoštom (8lětny) wšak wjace ničó wo tym njeprajimój, zo smój hlódnaj.“

Pjech so dopomni: Před něhdže měsacom bě Jurijoweho nana pohrjebał. Zatepił so běše, hdyž chychše kruch drjewa z wody wučahnyć. „Zyma budže dołha!“ — bě jeho rěč. Mać z třemi džěćimi zawosta. Kak je to jeno pozabyć móhl? „Ja sym hlódnny byl, a wy mi njejsće ničó k jědži dali...“ přědnže jemu přez dušu. Ale što činić? Kak hólcej pomhać, zo to jeho njeby bolalo?

„Jurijo, wostaj to kopanje. Jutře přińć k nam na faru. Zahrodku dyrbimy wuplěć, a ja nimam chwile. Pomhaš mi? Proš mać, zo by tež sobu přišla.“

Jurijej bě plěće zaplaćil, byrnjež nochychše Jurij ničó brać. Za knjeza diakonusa chychše rad darmo džělać. Tež za mać namaka Pjech džělo wědžo, zo je to lěpši dar hać što druhe, njech tež přińdže ze sprawnje wutroby.

Kak wjеле ludžom je takle pomhał, to jeno Bóh sam wě. Michałska wosada je měla rjane dopomnjeće na Pjecha. Za swoje pjenjezy bě zabožil na farje přenju knihownju. Mjez knihami běchu někotre jara drohotne, samo Tarowy katechizm tam běše. Wšitko so spali w poslednjeje wójnje.

Džesać lět je Pjech na Michałskej farje džělał bjez přestaća, bjez wotpočowanja, cyłe dny a husto tež cyłu noc. Potom zemrě. Kak je jeno tak młody móhl wumrěć? Jemu tola ničó njebě — docyła ničó.

Njeboh mišter Arnošt Kokela při pjecy

Ł wosadow

Mišter Kokela z Bukec njeboh

W nowemberskim čisle našeho časopisa běchmy wozjewili, zo smědžeše pjekarski mišter a čestny sobustaw našeho cyrkwinskeho předstejerstwa Arnošt Kokela z Bukec 16. septembra swoje 90. narodniny swjećić. Tehdom bě wón hišće poměrnje čily a někak strowy. Jako pak tute čisto wuńdže, ležeše hižo na marach. 1. nowembra běše wón woči zańdželił na přeco a bě měrnje domoj soł na božu prawdu. Wón bě ležał jenož někotre dny, běše 23. oktobra posledni raz sakrament božeho wotkazanja dostał. Při tym běše wón hišće znutrčkownje cyłe wobdžěleny, haj, wón je samo sobu spěwał. A potom přińdže wulka słabosć jeho wysokeje staroby na njeho, kotraž bórže k jeho smjerći wjedžeše. Sobotu, 5. nowembra je jeho nahladna žarowanska wosada k poslednjemu wotpočinkej přewodžila. Wosadny farar předowaše wo Jězowym słowje pola swj. Jana 11, 28 „Mišter je tudy a wola će.“ a tekst něhdže wukładowaše na tajke wašnje: Wysokolětny njeboćički bě sam

waženy rjemjeslniski mišter, ale wosta při tym wšěm ponižny a wěrjacy čłowjek, kiž sam nad sobu wědžeše knjeza wšitkich knjezow a mištra wšitkich mištrov. A kaž běše wón prjedy w pjekarni a doma druhim kazał, tak je wón stajnje tež sam posluščał na wołanje a kazanje swojeho knjeza a mištra Jězom Chrysta k aktiwnej službje w cyrkwi. Jako tajke wyše wołanje začu tež, jako jehowojnyje wuzwolichu do cyrkwinskeho předstejerstwa a jako jehowolachu za městopředsydu. Wězo bě přikladny kemšer ze swojej swjobju, wosebje na serbskej Božej službje, a wobdžěli so swěru na wosadnym žiwjenju. Porjadne wopytowaše prjedy tež muski kruh wosady. Wón bě čichi čłowjek a da tola někotru dobru radu, tak na přiklad po wójnje, swj. wótcenaš na kemšach zhromadnje spěwać. My wšitcy rady na njeho spominamy, wosebje najbliži priwuzni, přetož wón bě hlowa wulkeje swjobjy a nošeše džěć, wnučki a wulke wnučki na modlancej wutrobje. A hdyž je mišter Jězus Chrystus jeho nětko k sebi zwolał do wěčneje zbóžnosće, chcemy jemu z wutroby popřeć, zo smě widžeć, štož je na zemi wěrił. Njech wotpočuje w měrje!

Rakecy. Srjedu 16. nowembra 1977 wotmě so w Rakecach w nowej rumnosći něhdušeje farskeje bróznje wosadny wječor. Přišli běchu na njón wosadni z Hermanec, z Wysokeje, ze Šćeńcy, z Kamjeneje a z Rakec samych. Maks Mertin ze Šćeńcy měješe přednošk:

Handrij Zejler, farar a basnik serbskeho luda.

Hdyž běchmy na spočatku wuspěwali Zejlerjowy spěw: Ha widžu-li ptačata čahnyć... jimaše so přednošowar słowa. W žiwjej formje předstaji Zejlerja jako fararja a najwjetšeho serbskeho ludowego basnika započawši z jeho žiwjenjoběhom zaplečeše tež wosobinske nazonjenja, kotrež bě jako młody čłowjek wot starych ludźi Łazowskeje wosady nahromadził. Tak dostachu wšitcy, kotřiž mało abo ničó wo Handriju Zejlerju njewědžachu, wobraz tu-toho wulkeho basnika.

Po scěhowacej krótkej nutnosći přizamkny so blidowa spowědž. Z tym wječorom běchmy pokutny dzeń prawje a derje swjećili. M.

Rakecy. 3. njedzeli adwenta bě w Rakecach serbska boža služba z božim wotkazanjom a na to bjesada,

Někotryžkuli hordy štom wichory hišće zlamaja

a na kotruž bě nas Rakečanska wosada do farskeje brónžne přeprysła. Farska bróžen — zwonka haj! ale znutřka rjenje, wosobnje wuhotowana, derje wutepjena. Při kofeju, čaju, wosušku a druhim pječwje so nam tam derje bjesadowaše. Gerhard Hermann z Rakec nas lubje powědajo nam, kak je so z brónžne stała Thomas-Müntzerowa-rumnosť a Handrij-Zejlerjowa-stwa. Arnošt Grofa z Chasowa nawjedowaše zhromadne spěwanje a Serbski superintendent přinošowaše te a druge bjesadki.

37 hosći tam běchmy — najwjace wězo z Rakečanskeje wosady, ale tež z Njeswačidskeje, Hodzijskeje, Husčanskeje a Budysko Michałskeje běchu přichwatali.

Snano naš Rakečenjo klětu zaso na tajku kemšacu bjesadu přepraša. Potom budžemy jich tam hišće wjac.

Mały Wjelkow Radwor. Kónc septembra roznjese so po našej wosadze powěšć, zo je zemřela sanitetna radzičelka dr. Irmgard Ackermannowa z Małego Wjelkowa w 72. žiwjenjskim léce. Do jeje wobšěrneho lékarskeho wobwoda słušeše tež cyła naša Radworska wosada. W třoch generacijach bě dr. Ackermannowa naša lékarka a woprowaše so starosćiwje, njesebičnje a zamołwiće za chorych a pomoc pytacych wodnjo a w nocy. Njebocička znaješe pola nas kóždy dom a kóždu swojbu dokładnje. Zawěsće njeje ani jeničkeho Radworčana, kotremuž wona njeby ze swojej lékarskej wustojnosťou pomhała při lóšich abo češich choroscach abo

před létami hišće z poslednjeje Radworskej babu Haňžu Ryčerjowej doma při porodach. Dr. Ackermannowa čerpješe sama hižo tři léta pod njewuhojomnej chorosću, kotrejž pak so njepoda, ale lékowaše so zmužiće dale, doniž njebu někotre tydzenje do jeje smjerće lékowanje w chowni trěbne.

Po wosobinskim přecu wotmě so chowanje zemřeteje w najwušim kruhu přiwuznych. Sobotu, 1. oktobra, bě za njebohu w Budyskej Michałskeje cyrkwi žarowanska swjatočnosť, na kotruž běchu přichwatali nimo přiwuznych jeje něhdyši pacienća — Serbja a Němcy, ewangelscy a katolscy, mjez nimi wjele Serbowkow w narodnej drasće. Michałska cyrkej bě polna žarowacych. Pola čežko chorych je njeboh dr. Ackermannowa stajnje **sčasom namolwajala, so postarać wo domawobstaranje choreho.** Tež wona je derje přihotowana wotešla do wěčnosti. My wšitcy džakownje na našu něhdyšu lékarku spominamy a přejemy jej boži pokoj a wěčnu mzdu.

Hdyž so před létomaj w Radworju zarjadowa statna lékarska praksa pod nawodom knj. dr. Nawkoweje, to so dr. Ackermannowa sprawnje z nami radowaše, dokaž wědžeše nětko „swojich Radworčanow“ strowotnišce derje zastaraných, hdyž jeje mocy hižo popuščachu.

Katolski posoł, 20. 11. 1977

K dobremu spominanju na našu swěrnú wosadnu chcemy hišće dodać: Kaž bě sej njeboha dzeń do swojeje smjerće prała, bě farar Dunsch swoje předowanje při swjatočności w Michałskej cyrkwi zložil na słowo z 68. psalma: **Ch w a l e n y b u d Ź K n j e z w š ě d n j e . B ó h p o l o ž i w o b ě ě ž n o s ć n a n a s , a l e w ó n n a m t e Ź p o m h a . M y m a m y B o h a , k o t r y Ź p o m h a , a K n j e z a , k o t r y Ź w o t s m j e r ě e w u m ó ž e .**

Minakał. W nowemburu 1977 nazhoňi Minakałska wosada wulkú w iz it a c i j u . Při tajkej skladnosći wopyta superintendent eforije dokładnje wosadu. Srjedzišćo a jadro wizitacije je wězo boža služba, na kotrejž předujetaj wobaj — wosadny farar a superintendent. Tute kemše běchu smjertnu njedzelu. Wosada bě so w bohatej ličbje zešla. Superintendent Arnold — duchownski dohladowar — pak bě tež na kemšach za džěci, na pačerjach a je so wobdžěli na nabožnym wuwučowanju džěci, na zeńdženjach křesćanskich žonow, na posedženju cyrkwinskeho předstejerstwa. Na tajkich posedženjach ma kóždy raz wosadne předstejerstwo skladnosť swoje skóřzby a přeca nastupajo wosadneho fararja superintendenty wuprajić. Farar při tym njeje přitomny. Mjez eforalnym a wosadnym duchownym je bratrowske rozrěčowanje, hdžež sebi wobaj položenje wosady wěrnje a sprawnje rozpominataj. Při wizitaciji so tež wobhladaja wšě wosadne twarjenja: cyrkej, fara, farska bróžen a wšě podlanske twarjenja na farskim dworje a na kěrchowje a hdžežkuli je — wot piny hač do lubje horje. Wosadna pokladnja, cyrkwinske knihi a farske akty so přepruwaja.

Na skóńčnej zhromadźiznje 25. nowembra wuprajichu wšitcy wizitatorojo, zo běchu wosrjedz starosćiweho časa w Minakałskej wosadze wšo w dobrym porjedze nadešli a so džakowachu wšitkim sobudžětačerjam. Jako přeni rozprawješe superintendent Arnold. Po nim rěčeše za schorjeneho wokrjesneho cyrkwinskeho radzičela Lenka direktor Šolta w pjenježnym položenju wosady. Wokrjesna katechetka Sonntagec chwaleše dobrou nabožnu wučbu. Cyrkwinski hudźbny direktor Nöbel wobžarowaše, zo jemu njeje móžno bylo na wizitačnych kemšach přitomny być, zo by mohl je po hudźbnej stronje posudžować. Serbski superintendent so podžakowa, zo so w Minakale boži ewangelij tež serbsce porjadnje připowěda. Z tuteje wosady Serbja swěru jězdža na kubłanske a na Serbske cyrkwinske dny. My so nadźijamy, zo budžeja w bohatej ličbje mjez nami tež 20. 2. w Budyšinje a 4. 6. we Wojerecach. Mjez Minakałskimi sobudžětačerjami bě tež naš luby wuměnk, ale přeco hišće jara aktiwny kantor Króna.

Ze wšěch rozprawow bě styšeć, zo wosadny farar Feustel swoju wosadu swěru a sprócniwje nawjeduje.

Minakałskej wosadze přejemy, zo by so jej derje poradziło wěžinu třěchu z koporom kryć a zwonjenje elektrifikować.

Bóh Knjez chcył miłosćiwje žohnować wšo duchownske džělo tež w přichodze.

Serbske bože služby we wulkim rózku 1978

Nowe léto: Njeswačidło: 8.30 hodź. kemše ze spowědžu (sup. Wirth), Budyšin Michałska: 9 hodź. kemše (wosadny farar Pawoł Albert), Budestecy: 14 hodź. kemše (sup. Wirth).

Tři krale: Bukecy: 9 hodź. kemše (sup. Wirth), Hodziy: 14.30 hodź. kemše ze spowědžu (sup. Wirth).

8. 1.: Bart: 10 hodź. kemše (farar Siegfried Albert-Hrodzišćanski).

15. 1.: Budyšink: 10 hodź. kemše ze spowědžu (sup. Wirth), Hrodzišćo: 8.30 hodź. kemše (wosadny farar Siegfried Albert), Huska: 13.15 hodź. kemše ze spowědžu (wosadny farar Bauer), Zdžer: 14 hodź. serbska ekumeniska nutrnosť, Minakał: 8.30 hodź. (wosadny farar Feustel), Poršicy: 8.30 hodź. kemše ze spowědžu (sup. Wirth).

22. 1.: Bukecy: 8.30 hodź. kemše (wosadny farar Lazar).

29. 1.: Njeswačidło: 8.30 hodź. kemše (sup. Wirth)

5. 2.: Budyšin Michałska: 9 hodź. kemše (wosadny farar Pawoł Albert), Bart: 8.30 hodź. kemše (farar Siegfried Albert-Hrodzišćanski), Hrodzišćo: 10 hodź. kemše (wosadny farar Siegfried Albert), Minakał: 8.30 hodź. kemše (wosadny farar Feustel), Budestecy: 14 hodź. kemše.

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: Serbski superintendent na wust. Gerhard Wirth w Budyšinje-Trělanach. — Ludowe nakładnistwo Domowiny, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćernja Domowiny III-4-9-2266